

Panturist d.d.

Sv.L.B.Mandića 33

31000 Osijek

IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA ZA 2020. GODINU

1. UVOD

Panturist d.d. je prijevozna tvrtka osnovana 1946. kao prva tvrtka za prijevoz putnika u Slavoniji.

Panturist povezuje Slavoniju s drugim dijelovima zemlje, poput Zagreba, Dalmacije, Istre i Kvarnera. Također pruža redovne usluge međunarodnog prijevoza kao i širok raspon usluga putem svojih putničkih agencija. Tvrtka upravlja sa šest autobusnih stanica u Slavoniji i Baranji (Osijek, Đakovo, Našice, Valpovo, Donji Miholjac I Beli Manastir)

Panturist obavlja ugovorne usluge prijevoza, usluge najma autobusa, turističke usluge za domaće i međunarodne klijente i usluge održavanja vozila.

2. REZULTAT POSLOVANJA DRUŠTVA

Pozicija	31.12.2019.	31.12.2020.	Indeksi 2020./19.
1	2	3	4
Poslovni prihodi	94.194.780	54.241.786	58
Poslovni rashodi	98.121.543	61.956.941	63
Financijski prihodi	155.244	125.265	81
Financijski rashodi	1.679.458	1.729.738	103
Ukupni prihodi	94.350.024	54.367.051	58
Ukupni rashodi	99.801.001	63.686.679	64
Gubitak prije oporezivanja	(5.450.977)	(9.319.628)	171
Porez na dobitak	-	-	-
Gubitak nakon oporezivanja	(5.450.977)	(9.319.628)	171
Vrijednost imovine Aktiva	133.333.409	125.026.866	94
Temeljni kapital Društva	63.768.800	63.768.800	-

Razvidno je da su se poslovni prihodi u 2020. godini smanjili za 42% u odnosu na prethodnu 2019. godinu. Poslovni rashodi su manji za 37% u odnosu na 2019.

Financijski prihodi su se smanjili zbog manjih prihoda od kamata na zajam povezanom poduzeću, isto tako financijski rashodi su veći zbog većih kamata s poduzetnicima unutar grupe.

Prihodi od prodaje ostvareni su u iznosu od 39.781.213 kn , što je manje za 54% u odnosu na 2019. godinu.

Od navedenih prihoda, prihodi od prodaje na domaćem tržištu sudjeluju sa 60% u ukupnim prihodima od prodaje, prihodi od prodaje na inozemnom tržištu sudjeluju s 4%, prihodi od subvencija s 36%, dok prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe 12%.

U strukturi poslovnih rashoda najveću stavku čine materijalni troškovi s 45 % učešća i u padu su za 49% u odnosu na 2019. godinu.

Troškovi osoblja sudjeluju s 28% i manji su za 19% u odnosu na 2019.

Amortizacija koja čini 23% poslovnih rashoda bilježi pad za 6%

Društvo je 2020. završilo s gubitkom nakon oporezivanja od 9.319.628 kn.

Ljudski resursi Društva (radnici) su, uz imovinu (objekte) najvrjedniji resurs. Na dan 31. prosinca 2020. godine, Društvo je imalo 198 stalno zaposlena radnika, a prema navedenoj kvalifikacijskoj strukturi, objektima te udjelima u postotku u tablici 1.:

Tablica 1.

Stručna sprema	Mr.sc	VSS	VŠS	SSS	VKV	KV	NSS	Ukupno
Broj radnika	2	22	10	109	1	47	7	198
Struktura u %	1	11,11	5,10	55,05	0,50	23,70	3,54	100

Prosječne neto plaće, u koje nije uključen porez na dohodak i prirez, na način kako ih prati Državni zavod za statistiku, prosječne bruto plaće, mase neto-plaće i ukupni troškovi osoblja iznosili su u posljednje dvije godine prema tablici 2.:

Tablica 2.

Opis	2019.	2020.	Lančani indeks
Prosječno neto plaća	5.168	4.664	90
Prosječno bruto plaća	6.903	6.133	89
Masa neto plaća	13.643.002	11.090.107	81
Ukupni troškovi osoblja	21.510.567	17.276.303	80

Prosječna neto plaća je manja za 10 % u odnosu na 2019. dok je bruto plaća manja za 11 % , također masa neto plaće i ukupni troškovi osoblja su manji u odnosu na prethodnu godinu.

Opis	2019.	2020.	Lančani indeks
Ukupni rashodi	99.801.001	63.686.679	64
Ukupni troškovi osoblja	21.398.546	17.276.303	81
Troškovi osoblja / Ukupni rashodi u %	21,44	27,88	

Troškovi osoblja sudjelovali su u strukturi ukupnih rashoda u 2019. sa 21,44 %, u 2020. sa 27,88%, dakle zadržani su na približno istoj razini u posljednje dvije godine. Svaka ušteda na radnoj snazi je bitna pa se oprezno zapošljavaju novi stalni radnici, ponajprije mladi i stručni kadrovi, ili izuzetno stručni kadrovi s dugogodišnjem iskustvom, dok se više stimulira zapošljavanje radnika na određeno vrijeme i to za razdoblje za koje je to nužno, kao i odljev stalno zaposlenih radnika u mirovinu, bilo da idu po sili zakona, ili ih se, za odlazak u mirovinu, posebno stimulira putem isplate tzv. stimulativnih otpremnina.

3. KRETANJE IMOVINE DRUŠTVA

Kretanje imovine društva prikazuje se u tablici 4.

Tablica 4.

Pozicija	31.12.2019.	31.12.2020.	Indeksi 2020/19.
Nematerijalna imovina	24.662.830	23.185.837	94
Materijalna imovina	74.444.626	64.150.994	86
Financijska imovina	2.500.000	2.500.000	100
Kratkotrajna imovina	33.146.678	36.468.636	110
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	1.079.276	1.221.399	113
Ukupna imovina	133.333.410	125.026.866	94

Iz tablice 4. razvidno je kretanje imovine Društva u razdoblju posljednje dvije godine. Ukupna imovina Društva je smanjena za 6%. Manje povećanje bilježe plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi od 13% (obračun turističkih usluga i troškovi naknade za ceste) Kratkotrajna imovina je veća za 10% zbog većih potraživanja od kupaca. Materijalna imovina je manja za 14% , nematerijalna imovina za 6%.

4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

1. Pokazatelji likvidnosti

Društvo prati svoje novčane tijekove, planira priljeve i odljeve novca te putem koeficijenta tekuće i ubrzane likvidnosti vodi brigu o podmirenju dospjelih dugoročnih i kratkoročnih obveza.

Koeficijent ubrzane likvidnosti

Opis	2019.	2020.
Kratkotrajna potraživanja	16.689.391	17.246.126
Novac	12.040.038	15.571.127
Kratkotrajna fin.imovina	2.500,000	2.500.000
Kratkoročne obveze	93.346.766	98.416.076
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,33	0,36

Koeficijent tekuće likvidnosti

Opis	2019.	2020.
Kratkotrajna imovina	33.146.678	36.468.636
Kratkoročne obveze	93.346.766	98.416.076
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,36	0,37

Koeficijent financijske stabilnosti

Opis	2019.	2020.
Dugotrajna imovina	99.107.456	87.336.831
Temeljni kapital	63.768.800	63.768.800
Dugoročne obveze	17.194.142	11.319.482
Koeficijent financijske stabilnosti	1,22	1,16

2. Pokazatelj zaduženosti

Koeficijent zaduženosti

Opis	2019.	2020.
Dugoročne obveze	17.194.142	11.319.482
Kratkoročne obveze	93.346.766	98.416.076
Ukupne obveze	110.540.908	109.735.558
Aktiva	133.333.410	125.026.866
Koeficijent	0,83	0,88

Koeficijent zaduženosti od 2019. godine do 2020. blago raste, s tim da za 2020. godinu iznosi 0,88%.

Koeficijent vlastitog financiranja

Opis	2019.	2020.
Kapital	63.768.800	63.768.800
Ukupna imovina	133.333.410	125.026.866
Koef. vlastitog financiranja	0,48	0,51

3. Pokazatelji aktivnosti

Koeficijent obrta potraživanja

Opis	2019.	2020.
Prihod od prodaje	86.101.393	39.781.213
Potraživanja	16.689.391	17.246.126
Koeficijent obrta potraživanja	5,16	2,31

Trajanje naplate potraživanja

Opis	2019.	2020.
Broj dana u godini	365	366
Koef.obrta potraživanja	5,16	2,31
Dani naplate potraživanja	70,74	158,44

4. Pokazatelji ekonomičnosti

Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Opis	2019.	2020.
Ukupni prihodi	94.350.024	54.367.051
Ukupni rashodi	99.801.001	63.686.679
Ekonomičnost ukupnog posl.	0,95	0,85

5. IZLOŽENOST DRUŠTVA RIZICIMA

U poslovanju Društva brojni su rizici koji proistječu iz odnosa s drugim poduzetnicima u istom ili drugačijem tržišnom okruženju kao što su kreditni rizik, rizik likvidnosti i tržišni rizik

Kreditni rizik postoji uvijek kada društvo posuđuje novac danas koji mora vratiti u budućnosti.

Kontinuirano se prate potraživanja i procjenjuje njihova naplativost te se u slučaju neizvjesnosti ili nemogućnosti naplate provode vrijednosna usklađenja.

Rizik likvidnosti pretpostavlja nedovoljnu naplatu i narasle obveze plaćanja, te društvo provodi politiku upravljanja likvidnošću i donošenje odgovarajućih kratkoročnih i dugoročnih mjera za njegovo otklanjanje.

Tržišni rizik obuhvaća valutni rizik, kamatni rizik i ostale cjenovne rizike.

Tekući broj	Kreditor	Vrste kredita	Krajnji rok vraćanja	Svota kredita u EUR/CHF	Svota kredita u kn	Kamatna stopa godišnja
1	Kredit DB AG	Kratkoročni	2021		6.008.482	
2	Kredit DB AG	Kratkoročni	2021		84.478.936	EONIA plus 2%
3	Kredit DB AG	Dugoročni	2025		9.136.384	3,07-4,30%

Iz tablice razvidno je da se ovo Društvo za kredite trenutno zadužuje samo kod DB-a, kamatne stope su vezane za EONIA plus 2% i 3,57%.

6. OČEKIVANI RAZVOJ DRUŠTVA U BUDUĆNOSTI I DJELOVANJE NA PODRUČJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Društvo Panturist d.d. primarno obavlja djelatnost kopnenog prijevoza koji se sastoji od dugih linija, regionalnih linija, prijevoza po ugovoru (radnika i OŠ) te turističkih prijevoza. Osim prijevoza, dio svojih prihoda ostvaruje od turističkog poslovanja (prodaje aranžmana), najmovna vozila i kolodvorskih usluga.

Nakon 2017. godine i ulaska Autoprometnog Poduzeća Požega i Autotransa u Arriva grupaciju, Društvo kontinuirano radi na optimizaciji procesa i ostvarivanju sinergija. Sinergije se ostvaruju u obliku ušteta nabave, sniženja troškova održavanja, racionalizacijom linija i radu na izgradnji zajedničke prodajne mreže. U 2021. godini, kao i u 2020. godini, s obzirom na velike promjene na tržištu uslijed COVID-19 pandemije, primarni cilj je ušteta i praćenje troškova, kilometara i polazaka na svakoj liniji. Kao odgovor na novonastalu situaciju od 1.3.2020. godine, prilagođena su prava u kolektivnom ugovoru tako da su plaće administracije smanjene za 10%, rukovoditeljima za 20%, te je svim radnicima obustavljena mjesečna isplata od 200 kuna nagrade za radne rezultate, a očekuje se trajanje akcije do 30.06.2021. ovisno o situaciji na tržištu. U 2021. godini cilj je ostvarivanje Ugovora o javnoj usluzi, kao i iznalaženje novih tržišta i što bržeg oživljavanja i povratka tržišta koje je „nestalo“ u trenutku.

Društvo je zbog pandemije izazvane korona virusom, a sukladno odluci SCŽ o privremenoj obustavi javnog prometa, u potpunosti prestao obavljati sve oblike prijevoza od 22.03.2020. godine, a tek u svibnju 2020. godine započeo obavljati dio županijskog javnog linijskog prijevoza i dio posebnog linijskog prijevoza, a nakon toga postupno i dio linija u javnom linijskom međužupanijskom prijevozu putnika.

Prijevoz u cijelosti nije obavljan do kraja godine, a isto je vidljivo po usporedbi s 2019. godinom po ostvarenim kilometrima. U 2020. godini je ukupno ostvareno 4.147.225 km, a u 2019. godini, 7.909.701 km, što je manje u 2020. godini za 47,57%.

Od trenutka privremene obustave javnog prometa određenih linija i polazaka, nismo još uvijek započeli s prometovanjem zbog smanjenog interesa putovanja izazvanog pandemijom, kao npr. međunarodnu liniju Vukovar-Stuttgart, međužupanijsku liniju Osijek-Imotski, sezonske linije te određene polaske Osijek-Zagreb i obrnuto, što je za 58,77% km manje na LDL u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu. I prijevoz u regionalu je u 2020. godini manji za 32,11%, te posebnom linijskom za 21%, dok je najveći pad ostvarenih km iskazan u povremenom prijevozu a za 78,32% u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu.

Jedino povećanje ostvarene kilometraže je na prijevozu učenika OŠ, jer s 01.01.2020. godine Panturist obavlja prijevoz zajedno sa podizvoditeljem APP d.d., za osnovne škole kojima je osnivač OBŽ, a temeljem provedenog postupka javne nabave za dvije godine za 45 škola na području OBŽ, gdje dio škola kao podizvršitelj obavlja i APP (cca 30%), s naglaskom da prijevoz nije obavljen u planiranim količinama upravo zbog pandemije i čestih obustavljanja prijevoza i prelazaka na nastavu na daljinu i sl.

Broj prevezenih putnika u 2020. godini u javnom linijskom prijevozu je zbog COVID-19, izrazito smanjen u odnosu na prethodne godine, a u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu broj prevezenih putnika u javnom linijskom prijevozu je manji za 60%. Razlozi također pandemija, smanjen obujam obavljanja prijevoza, kao i ograničenja broja putnika u autobusima, kojim se dodatno smanjilo prihode, a povećalo troškove. Zbog navedenih ograničenja 40% popunjenosti autobusa se, radi zadovoljavanja potrebnih usluga prijevoza (posebno u posebnom linijskom prijevozu i regionalu), moralo angažirati dodatne kapacitete (vozila i vozače), s dodatnim kilometrima, što je ovu tešku situaciju još otežalo kako u troškovnom, tako organizacijskom smislu.

Prihod u regionalu je manji za 38% u odnosu na 2019. godinu, a na LDL je manji za 62%.

Isti trend poslovanja se nastavio i početkom 2021. godine, jer se situacija s pandemijom ne smiruje. I nadalje su poteškoće koje su prisutne u obavljanju prijevoza u regionalu na području Slavonije, zbog sve lošije demografske situacije i ekonomskog stanja stanovništva, tako da će ostvarivanje pozitivnih rezultata bez državnih subvencija biti vrlo teško. Pozitivni pomaci u održivosti navedenog prijevoza u regionalu se već dugo vremena očekuju kroz uređenje obavljanja održivog prijevoza putem javne usluge za razine županijskog linijskog prijevoza i linije do udaljenosti 100 km koje bi trebale biti sastavni dio javne usluge radi potreba dnevnih migracija korisnika usluga, a potpomognute subvencijama.

Cilj je u ovoj godini prvenstveno ugovaranje obavljanja prijevoza u regionalu putem javne usluge sukladno postojećim zakonskim propisima, odnosno ostvarivanje Ugovora o javnoj usluzi po stečenih pravima (postojećim dozvolama) na razdoblje od 7 godina, kao i što brže smirivanje stanja s pandemijom u pravcu povećanja obavljanja naših usluga u svim oblicima. Nadalje, planira se povećanje poslovne aktivnosti, nastavak kontinuiranog rada na sinergijama unutar sustava Arriva, razvijanje ljudskih potencijala, obnova voznoga parka i podizanje kvalitete usluge. Većina tih planova ovisi o epidemiološkoj situaciji i otvaranju tržišta, što će imati utjecaja na njihovu realizaciju.

U segmentu turističke djelatnosti u odnosu na 2019.-tu, u 2020.-toj godini i prva 3 mjeseca 2021. godine, uslijed pandemije COVID-19 imamo pad prihoda od 83% i pad broja putnika od 90%. Najveći pad u prihodu odnosi se na školska putovanja (98 %), ostalim grupnim putovanjima, uglavnom inozemstvo (88%) i individualnim putovanjima u inozemstvo (84%), s obzirom na to da se zbog zatvaranja granica i/ili strogih epidemioloških mjera ista nisu niti mogla realizirati. „Najmanji“ pad u odnosu na 2019. godinu je na individualnim putovanjima u Hrvatskoj: ljetna sezona Jadran (56%) i avio karte (68%). S obzirom na značajan pad prihoda uslijed otkazivanja gotovo svih putovanja radi više sile.

U segmentu nabave i skladišnog poslovanja, 2020. godinu dominantno su obilježile aktivnosti prilagodbe na krizu uzrokovane COVID-19 pandemijom, odnosno doprinos održivosti i konkurentnosti poslovanja tvrtke.

Akcije menadžmenta nabave i skladišnog poslovanja usmjerene su četiri skupine aktivnosti:

1. Osiguranje kontinuiteta lanca opskrbe i optimiziranje troškova

Početkom 2020. godine sklopljeni su novi dvogodišnji ugovori o opskrbi diesel gorivom s dobavljačima INA d.d. i Petrol d.o.o., na razini grupacije Arriva u Hrvatskoj. Novo ugovorena cijena donijela je tvrtki Panturist uštedu od 1% u odnosu na prethodno dvogodišnje razdoblje, kroz implementaciju modela izračuna cijena Platts, tjedni burzovni indeks i niže fiksne marže proizvođača goriva. Rizik utjecaja pandemije COVID-19 sastojao se prije svega u padu realizacije ugovorenih količina za 2020. godinu koji se nastavlja i u 2021. U cilju ublažavanja utjecaja ovog rizika s dobavljačima goriva sklopljeni su aneksi ugovora kojima se regulira neprimjenjivanje penala za realizaciju znatno nižu od ugovorene.

U kategoriji nabave vozila, plan nabave za 2020. realiziran je samo manjim dijelom, kroz nabavu jednog rabljenog autobusa marke VDL, dok je ostatak plana suspendiran odlukom posloводства zbog nastupa pandemije bolesti COVID-19.

U segmentu opskrbe rezervnim dijelovima, od ožujka 2020. pa sve do kraja 2020. godine primjetni su značajni izazovi u pravodobnoj raspoloživosti naručenih materijala radi kašnjenja u isporukama iz EU, a izraženije iz Turske i daleko istočnih zemalja. U cilju ublažavanja spomenutog rizika, poduzete su aktivnosti podizanja razine zaliha za potrebe Panturista na skladištima ugovornih dobavljača u RH, te podizanje zaliha obrtajnih materijala na samom skladištu tvrtke

2. Optimizacija zaliha i skladišnog asortimana

U 2020. godini obavljen je dodatni popis zaliha te su identificirane neobrtajne (nekurentne) zalihe, kao i zalihe neupotrebljivih (oštećenih i sl.) materijala na skladištu Panturista, te je provedeno vrijednosno usklađenje po načelu očekivane sadašnje tržišne vrijednosti.

U cilju optimiziranja upravljanja zalihama u 2020. godini je pokrenuta implementacija ERP rješenja automatizacije nadopune zaliha (MRP – Material Requirements Planning).

3. Unaprjeđenje procesa i sustava nabave i skladištenja

U tvrtku Panturist su tijekom 2020. uvedene dorade ERP sustava nabave kao i procesa nabave s ciljem osiguranja primjene osnovnih načela Arriva Politike nabave: delegiranja ovlasti, raspodjele dužnosti te korištenje tržišnog natjecanja među dobavljačima. Najznačajnija promjena odnosi se na obvezno odobravanje (vlasnik budžeta i direktor nabave po načelu „četiri oka“) i dokumentiranje svake nabave koja predstavlja iznimku od standardnog broja prikupljenih ponuda.

4. Edukacija djelatnika i reorganizacija službe

U sklopu racionalizacije resursa tijekom 2020. provedena je dodatna izobrazba djelatnika nabave i skladišta u području poznavanja i praktične primjene Arriva Politike nabave i Arriva Procedure nabave i skladišnog poslovanja.

Također, uslijed utjecaja krize uzrokovane pandemijom COVID-19 u zadnjem tromjesečju 2020., provedena je analiza produktivnosti i angažmana zaposlenika nabave i skladišta. Na temelju prikupljenih informacija, te u cilju podizanja operativne efikasnosti odjela, krajem prvog tromjesečja 2021. slijedi racionalizacija potrebnog broja FTE i poslovnih procesa.

U segmentu servisnih usluga u servisnom centru Osijek održavanje je rađeno prema planu održavanja sukladno s potrebnim brojem vozila ovisno o situaciji na tržištu. Maksimalni naponi su uloženi kako bi troškovi održavanja bili minimalni s obzirom na značajan pad broja kilometara. U kolovozu 2020. godine u Osijeku otvorena je automatizirana praonica u sklopu AK Osijek čime je smanjen trošak vode s obzirom na to da novootvorena praonica koristi kišnicu. Praonica je otvorena i za treća lica.

2020. godina je godina kada je Društvo značajno pogođeno COVID-19 krizom, a efekti su se nastavili i u prvoj polovini 2021. godine. Kontinuirano se radi na nastavku ostvarivanja sinergije, optimizaciji procesa, upravljanju novčanim tijekom i uštedama. Unatoč krizi, nastavljena su ulaganja, radi se na uvođenju novih programa i optimizaciji procesa te Društvo nastoji nadvladati krizu kroz uštede bez otpuštanja zaposlenika. Također u 2021. godini nadamo se potpisivanju Ugovora o javnoj usluzi.